

Advies over de federale aanpassingsmaatregelen 2023-2026

- **Op verzoek van Mevrouw Zakia Khattabi, minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal, per brief van 24/06/2022**
 - **Vorbereid door de werkgroep 'Energie en Klimaat'**
 - **Goedgekeurd door de Algemene Vergadering via schriftelijke procedure op 12/10/2022 (zie bijlage 1)**
 - **De oorspronkelijke taal van dit advies is het Frans.**
-

1. Context

- [a] De minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal, Zakia Khattabi, heeft de FRDO om advies gevraagd over de federale aanpassingsmaatregelen 2023-2026. In de brief van 24 juni 2022 wordt verzocht het advies te verlenen voor 16 september 2022. Er werd echter uitstel tot eind september verworven om het advies te verlenen.
- [b] Dit initiatief valt binnen het kader van de Belgische verbintenissen zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs, de nieuwe EU-strategie voor de aanpassing aan de klimaatverandering, in de Europese klimaatwet¹ en Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en van de Raad van 11 december 2018 inzake het bestuur van de energie-unie en de klimaatactie.
- [c] Elk federaal departement werd verzocht een of meerdere ontwerpmaatregel(en) voor te stellen en het document dat voor advies aan de FRDO is voorgelegd, bevat 29 federale aanpassingsmaatregelen verdeeld over 8 actieterreinen.

¹ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en van de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit.

2. Advies

- [1] De FRDO herinnert eraan dat het 6de verslag² van de IPCC-werkgroep II duidelijk aantoont dat alle sectoren en regio's in de wereld met een snelle klimaatverandering worden geconfronteerd. De stortregens die België teisterden tijdens de zomer van 2021 en de aanhoudende droogte in de daaropvolgende zomer tonen aan dat ook ons land al geconfronteerd wordt met verschillende gevolgen van de klimaatveranderingen.
- [2] De Raad oordeelt dat de lijst van federale aanpassingsmaatregelen in zijn huidige vorm totaal ontoereikend is in het licht van de klimaatveranderingen die we ervaren. Hij vindt ook dat een aantal acties, hernomen in het voor advies voorgelegde document, amper verband houdt met de aanpassing.
- [3] De FRDO stelt ook vast dat bij een aantal maatregelen het budget dat nodig is voor de uitvoering ervan niet wordt vermeld en dat de vermelding van indicatoren geschikt voor het toezicht op de ondernomen acties eveneens vaak ontbreken.
- [4] De Raad verzoekt de federale regering dan ook om een echt aanpassingsplan aan klimaatveranderingen op te stellen, te beginnen met een inventaris van alle problemen en risico's waarmee ons land geconfronteerd zal worden als gevolg van klimaatveranderingen. In een tweede stadium moeten concrete maatregelen worden ontwikkeld, ook op sociaal en economisch vlak, die erop gericht zijn rampen (zoals overstromingen en droogtes) te voorkomen of ons in ieder geval in staat te stellen ons aan te passen en te beschermen tegen gesignaleerde problemen en risico's. In dit kader beklemtoont de FRDO het belang van bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare mensen en de economische spelers en bedrijven die het hardst worden getroffen.
- [5] Vanuit methodologisch oogpunt wenst de Raad te benadrukken dat voor het IPCC gunstige omstandigheden essentieel zijn om de aanpassing van menselijke systemen en ecosystemen door te voeren, te versnellen en te handhaven. Het gaat meer bepaald om politiek engagement en toezicht, institutionele kaders, beleid en instrumenten met duidelijke doelstellingen en prioriteiten, een betere kennis van de impact en de oplossingen, het mobiliseren van toereikende financiële middelen en de toegang ertoe, opvolging en evaluatie, en inclusieve bestuursprocessen .
- [6] De FRDO benadrukt ook dat coördinatie tussen de verschillende overheden en diensten die op federaal en gewestelijk niveau betrokken zijn bij de preventie en het beheer van klimaatrisico's essentieel is. Daarom dringt de Raad ook aan op de snelle invoering van een echt geïntegreerd nationaal aanpassingsplan (dat verder gaat dan een aaneenschakeling van federale en gewestelijke plannen), met een gedeelde verantwoordelijkheid en eigen inbreng. Een dergelijk plan moet er ook voor zorgen dat het beleid transversaal is, ook binnen de verschillende beleidsniveaus. De FRDO vraagt om nauw te worden betrokken bij de ontwikkeling ervan en over voldoende tijd te beschikken om een diepgaand advies over de kwestie te kunnen geven.

² IPCC, *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability - Working Group II Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, 2022, 3068 pp.

- [7] De Raad vraagt zich af of de oprichting van bijkomende organen, zoals het Kenniscentrum voor het klimaat en het Coördinatieorgaan voor de risicoanalyse en -evaluatie van de klimaatcrisis, zou kunnen leiden tot een vermenigvuldiging van instellingen zonder de bezorgdheden en prioritaire behoeften met betrekking tot klimaatbestuur te beantwoorden. Voor de FRDO is het essentieel dat de verschillende instanties die het klimaatbeleid in België adviseren en erop toezien, worden gerationaliseerd.
- [8] De FRDO herhaalt, zoals reeds vermeld in zijn Advies³ over een voorstel voor een bijzondere "klimaatwet", haar steun voor de oprichting van een permanente onafhankelijke commissie van klimaatdeskundigen en stelt voor dat het Coördinatieorgaan voor de risicoanalyse en -evaluatie van de klimaatcrisis deze rol op zich neemt, met name om het klimaatbeleid van ons land te evalueren.
- [9] Ten slotte acht de Raad het essentieel dat er voor ons land een aanpassingsstrategie aan de klimaatveranderingen wordt uitgewerkt en wil hij daaraan actief bijdragen door in de nabije toekomst een initiatief op dit gebied te lanceren.

³ 2019a01, 3/04/2019, § [16].

Bijlage 1 : Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die deelnamen aan de stemming over dit advies

Ledengroep	Stem VOOR	Stem TEGEN	ONTHOUDING	TOTAAL
Voorzitter en ondervoorzitters				
François-Xavier de Donnea	+			
Vanessa Biebel	+			
Mathieu Verjans	+			
<i>Totaal op 4 met stemrecht</i>	3	0	0	3
NGO's voor milieubescherming				
Arthur Fonsny	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	1	0	0	1
NGO's voor ontwikkelingssamenwerking				
Kiki Berkers	+			
Nicolas Van Nuffel	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	2	0	0	2
Werknemersorganisaties				
François Sana	+			
Christophe Quintard	+			
Thomas Vael	+			
Hadrien Vanoverbeke	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	4	0	0	4
Werkgeversorganisaties				
Ann Nachtergaele	+			
Ineke De Bisschop	+			
Diane Schoonhoven	+			
Piet Vanden Abeele	+			
Françoise Van Tiggelen	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	5	0	0	5
Jeugdorganisaties				
<i>Totaal op 2 met stemrecht</i>	0	0	0	0
TOTAAL van de stemmen op 24 met stemrecht	15	0	0	15

Bijlage 2. Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep “energie en klimaat” vergaderde op 24 augustus en 20 september 2022 om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3 : Personen die hebben meegewerkt aan de opstelling van dit advies

Voorzitterschap

Jean-Pascal VAN YPERSELE (UCLouvain) – voorzitter van de WG “energie en klimaat”

Leden en hun vertegenwoordigers

Kiki BERKERS (11.11.11)

Aurélië CAUCHIE (Canopea)

Sacha DIERCKX (ABVV)

Erik GRIETEN (BBL)

Hanne LEIRS (Boerenbond)

Sebastiaan MARIEN (VBO)

Billy-Ray MURAILLE (BV-OECO)

Rebecca THISSEN (CNCD-11.11.11)

Olivier VAN DER MAREN (VBO)

Wetenschappelijke raadgever

Jacques DE GERLACHE (Greenfacts)

Vertegenwoordiger van de Administratie

Jelle DEHAEN (FOD VVVL)

Secretariaat

Marc DEPOORTERE (Directeur FRDO)

Alexis DALL’ASTA